

været til Stede, om den valgte Form — nemlig Forelæggelsen af Kommissionsforslaget uforandret, samtidig med Udtalelser om, at Ministeren forbeholdt sig sin Stilling til enkelte Punkter — om denne Form var den rette. Det Løfte, som Ministeren gav om at samarbejde med Udvalget paa en anden Maade end den, der hidtil har været Sædvane mellem en Regering og et Folketingsudvalg, var, forekommer det mig, et tilstrækkeligt Vidnesbyrd om, at han just har valgt den rette Maade, den Maade, der hurtigst og sikrest vil føre til Maalet: en god Procesreform. Jeg var imidlertid særlig glad over en Udtalelse, som den højtærede Minister satte i Spidsen for sine Bemærkninger, nemlig denne, at vi sidde her til Opfyldelse af en Grundlovspligt. Det er, forekommer det mig, et Hovedsynspunkt, som maa være raadende for os alle, og som hos os maa kvæle alle de Betæneligheder, der kunde være til Stede ved at gaa med til denne store og betydningsfulde Reform, eller som kunde rejse sig hos os med Hensyn til den nærmere Gennemførelse af det ene eller det andet af dens Hovedprincipper, enten Betænelighederne vare hentedede fra den pekuniære Side, fra Kostbarheden af Reformen eller fra andre Momenter. Man kan have sine Tvivl om, hvorvidt vore Fædre have gjort saa overmaade rigtigt i at opstille disse saakaldte Løfteparagraffer i Grundloven, men man kan ikke være i Tvivl om, at, naar de staa der, ere vi Folketingsmænd, der have aflagt Løfte paa at holde Danmarks Riges Grundlov, pligtige til ved Behandlingen af disse Love at følge de Anvisninger, som Grundloven giver os. Man kan saaledes have Tvivl om, man kan være mere eller mindre begejstret for Nævningeinstitutionen, men vil man en Procesreform, maa man medtage Nævningeinstitutionen og er ikke berettiget til at fortolke Grundlovens Bestemmelse derom, saaledes som det ærede Medlem for Odense Amts 1ste Valgkreds (Nanke) gjorde Forsøg paa. Man kan nære Tvivl om den ubetingede Rigtighed af at adskille saa stærkt og ubetinget Administrationen fra Retsplejen og saa i første Instans, som sket er ved de foreliggende Lovforslag. Man kan saaledes, som det rigtig blev antydet af det ærede Medlem for Københavns Amts 3die Valgkreds (Osc. Hansen) gøre opmærksom paa, at, efter hvad vi nu vide om den virkelige Udvikling i England, er det jo det ejendommelige der, at lige til 1888 var det saa langt fra, at Retsplejen og Administrationen vare adskilte, at de samme Mænd, de

samme nu saa meget omtalte Fredsdommere, der havde Retsplejen ikke blot af smaa Sager, men i de fjerdingaarlige Sessioner den største og væsentligste Del af Retsplejen uden for London, samtidig omtrent vare Bærere af alt, hvad man havde af almindelig Administration i Englands Amter. Dette kan man mene vidste man ikke i 1848, men det ved man nu, og hvis man nu skulde have skrevet denne Paragraf, vilde man ikke have givet den den ubetingede Form. Men vi have den nu en Gang, og vi bør følge Grundlovens Bud; det er den eneste trygge Vej, den eneste, hvorved vi ikke komme paa Vildveje og ud i Moser.

Den Grundlovsparagraf, som altid har interesseret mig mest ved Spørgsmaalet om en Procesreform, har imidlertid været Grundlovens § 2, som siger: Den dømmende Magt er hos Domstolene. Det har jo ikke været Meningen med denne Paragraf at sige det intetsigende, at man maa have Domstole til at afsige Domme; det har været Meningen just med den fremragende Plads, man har givet denne Paragraf i Grundloven, at sige: Domsmagten er den tredie uafhængige Statsmagt ved Siden af Lovgivningsmagten og Øvrighedsmagten. Det er rigtigt, at dette staaer paa dette Sted i Grundloven, og det er rigtigt for os at prøve paa at føre det ud i Livet. Der er en Side ved denne Sag, som forekommer mig at burde berøres, det er denne, at man i saa ringe Omfang som muligt bør unddrage de almindelige Domstole Retssagers Afgørelse ved disses Henlægelse til ekstraordinære særlige Retter. Det ærede Medlem for Holbæk Amts 4de Valgkreds (Krabbe) har nævnt Bestemmelserne om de kongelige Prinser og om Kongens naturlige Børn. Jeg overlader til ærede Medlemmer med særlige Naadegaver i den Henseende at udtale sig om Nødvendigheden af at bevare de gejstlige Retter som særlige Institutioner. Men hvad jeg ikke vil lade mig fratage Retten til at sige, det er, at disse Lovforslag nødig burde forlade os, uden at vi havde gjort et meget alvorligt og indtrængende Forsøg paa at unddrage de militære Retter en Del af det Virksomhedsomraade, der ligger under dem, nemlig alle de borgerlige Forbrydelser, som begaas af de unge værnepligtige. Det er ganske vist en Slags Nævningeret, som kender i de militære kriminelle Sager, men jeg tror dog ikke, at det er saadan Nævningedomstol, som dette Ting har Tillid til. Det er jo ogsaa saaledes, at man egentlig i højeste Grad